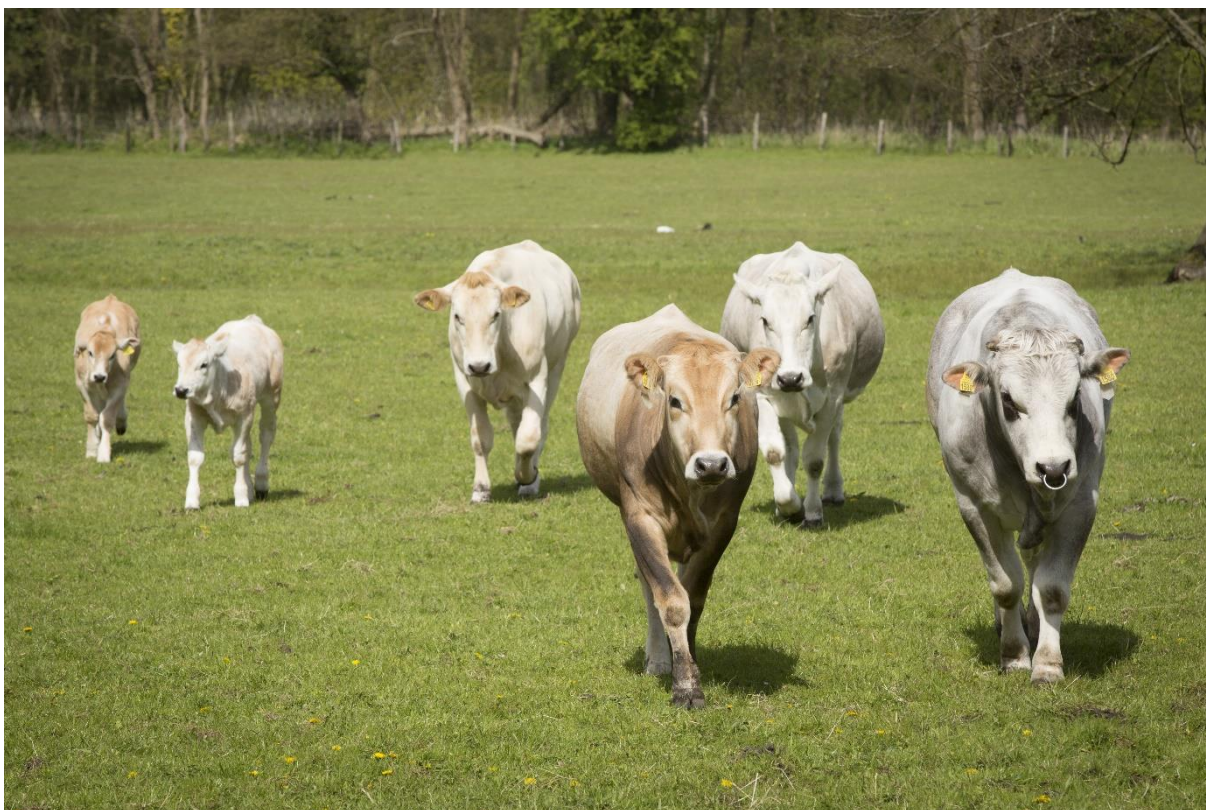

Toekomstvisie LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij

Verantwoorde kwaliteit van dichtbij

Marchigiana koeien in de wei

1- Verantwoorde kwaliteit van dichtbij

Het belang van de Nederlandse vleesveehouderij in de rundvleesketen neemt toe. Er is een groeiende behoefte aan kwaliteits vlees van nationale bodem. Consumenten zijn kritischer en stellen hogere eisen aan smaak, dierenwelzijn, voedselveilig en aan voedsel van regionale oorsprong. De Nederlandse vleesveesector voldoet bij uitstek aan deze eisen en is een duurzaam alternatief voor geïmporteerd rundvlees uit landen zoals Argentinië, de Verenigde Staten en Ierland.

Er liggen volop kansen voor de Nederlandse vleesveehouderij. Naast de consument - die kiest voor duurzaam en verantwoord - zal ook de landbouwvisie van minister Schouten een stimulerend effect hebben op de vleesveehouderij. Immers, met een grote groep zoogkoeienhouders en natuurbegrazers in de gelederen, voldoet de Nederlandse vleesveehouderij van nature aan de wensen die de kringlooplandbouw met zich meebrengt.

Alles draait om het toevoegen van waarde. Denk hierbij aan goede zorg voor dieren, traceerbaarheid, natuurinclusieve landbouw, biodiversiteit en landschapsonderhoud. Door dit als kleine sector goed in de vingers te hebben, kunnen we duurzaam een boterham verdienen. De kansen die er liggen, moeten echter wel verzilverd worden. Dit houdt in dat we ons verhaal als sector nog beter voor het voetlicht moeten brengen. We hebben een sterk verhaal, een verhaal dat kan wedijveren met andere landen die bekend staan om hun topkwaliteit vlees.

Samen met onze partners in de keten werken we aan een promotiebudget. Dit budget zal ons helpen in de zichtbaarheid van onze sector en onze producten, en zo kansen creëren op afzetmarkten die we nu nog niet beleveren. Ook lokaal, met korte ketens liggen er veel kansen voor ons. Door een dialoog in de keten te organiseren en het faciliteren van strategische samenwerkingen, bieden we vleesveehouders een beter toekomstperspectief.

Binnen LTO vakgroep Vleesveehouderij communiceren we met veel stakeholders die zich rondom onze sector bewegen en natuurlijk ook met de overheid. Regels waarmee we te maken hebben zijn vaak gebaseerd op andere, grotere sectoren en daarmee niet passend. Ze knellen op meerdere fronten voor vleesveehouders. We blijven daarom energie zetten op het veranderen en aanpassen van regels die voor onze sector slecht werkbaar zijn.

De eerstvolgende stap die we als LTO vakgroep Vleesveehouderij willen zetten, is het omzetten van deze visie in een uitvoeringsagenda. Hierin komen zaken die we op korte termijn moeten regelen en zaken waaraan we op de lange termijn moeten werken. Door de uitvoeringsagenda om te zetten naar een jaarplan verplichten we onszelf om planmatig en doelmatig te werken aan de zaken die nodig zijn. Belangrijk in deze is om de gehele keten mee te nemen. Samen staan we sterk. We zijn er ons ook van bewust dat die samenwerking nog moet groeien.

De LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij wil er voor zorgen dat professionele bedrijven in de vleesveesector een duurzame toekomst op kunnen bouwen. Onze visie en uitvoeringsagenda moeten echter ook ruimte bieden aan een grote groep deeltijd boeren die op kleine of iets grotere schaal vleesvee houden. We moeten daarbij denken in kansen en de sterke kanten van elkaar benutten. Nadenken over onze positionering van onze producten in de markt en de afzet ervan is essentieel.

Kortom, de Nederlandse vleesveehouderijsector produceert rundvlees van een goede kwaliteit, doet dat vaak op gronden die voor andere sectoren niet of minder in de bedrijfsvoering passen, onderhoudt het landschap en draagt bij aan het behoud van natuur en biodiversiteit. Deze aspecten zijn onze verantwoording naar de maatschappij en tevens onze waarden waar we de sector op verder kunnen bouwen.

In een samenleving waar consumenten steeds verder van de boer af komen te staan, kan de vleesveehouderij voor de hele agrarische sector de brug slaan tussen boer en consument. LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij gaat de uitdaging aan om de visie die in dit document staat omschreven om te zetten in positief economisch perspectief. Al onze energie en wilskracht is daarop gericht.

Wouter Hartendorf

Voorzitter

LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij

Marchigiana koe en kalf

2- De vleesveehouderij in Nederland

De vleesveesector in Nederland is zeer divers en kent twee hoofdcategorieën: zoogkoeien en vleesstieren. De afzet van het rundvlees is verschillend georganiseerd: van huisverkoop en directe verkoop aan de horeca tot via slachterijen en tussenhandel aan supermarkten. Het aantal vleesstieren in Nederland is redelijk stabiel terwijl het aantal zoogkoeien een dalende tendens kent. Volgens het recent verschenen rapport 'kansen voor vleesvee' (Baltussen, 2019) waren er in 2017 3.217 bedrijven met vleesvee geregistreerd, die gezamenlijk 175.000 runderen voor de vleesproductie hadden. Daarvan waren 59.000 vrouwelijke dieren ouder dan twee jaar en 52.000 stieren ouder dan een jaar. De overige runderen zijn vrouwelijke dieren jonger dan twee jaar en mannelijke dieren jonger dan 1 jaar

Kracht van de Nederlandse vleesveehouderij

De Nederlandse vleesveehouderij kenmerkt zich door familiebedrijven, waarvan een groot deel kleinschalig, die met passie, vakmanschap en zorg voor dieren werken aan rundvlees van goede kwaliteit.

Lokaal produceren en afzetten draagt in combinatie met koeien en kalveren in de wei bij aan de zichtbaarheid en een goed imago van de sector. De vleesveehouder is in veel gevallen ook natuurbeheerder en draagt bij aan het behoud van natuur en biodiversiteit.

Vleesveehouders houden hun dieren in de wintermaanden vaak op stro. Stromest levert een waardevolle bijdrage aan biodiversiteit in brede zin en weidevogels in enge zin, is een waardevolle bodemverbeteraar en draagt bij in het sluiten van lokale kringlopen door samenwerking tussen vleesveehouders en akkerbouwers. Daarnaast kan het gebruik van stromest bijdragen aan toename van het organische stofgehalte van de bodem zodat daarmee meer koolstof wordt vastgelegd.

3- Uitdagingen en kansen

Uitdagingen van vleesveehouderij

Het redement van de vleesveehouderij staat onder druk. Uit cijfers blijkt dat er tussen jaren, en ook tussen bedrijven binnen jaren, een enorme spreiding in financiële resultaten bestaat. Door de veranderingen in het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zijn de subsidies richting de vleesveehouderij sterk afgenomen. De slachtpremies zijn vervangen door inkomenstoeslagen via een subsidie per hectare. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over het toekomstige GLB maar het is aannemelijk dat de Europese landbouwbegroting af zal nemen. Ook de ontwikkelingen in andere sectoren, zoals afschaffing van het melkquotum en het instellen van fosfaatrechten, kunnen invloed hebben op de toekomstige ontwikkelingen in de vleesveehouderij. Van de andere kant neemt de belangstelling bij consumenten voor duurzame producten sterk toe. Het is de uitdaging om deze latente vraag om te zetten in economisch perspectief.

De sector kent een grote diversiteit aan typeringen van veehouders en bedrijven. Dit is een extra moeilijkheid bij het professionaliseren van de bedrijfsvoering en het samenwerken in de keten. In een klein land als Nederland is de druk op grond groot. Grotere sectoren vertegenwoordigen een groter economisch belang en kunnen hun afzet en promotie organiseren via sterke ketens. Samenwerking met andere partijen in de keten is daarom voor de vleesveehouderij van groot belang.

Het op een intensieve manier houden van dieren ligt ook voor de vleesveehouderij onder een vergrootglas. Hetzelfde geldt voor de toepassing van veterinaire ingrepen, zoals keizersnedes, die zoveel als mogelijk moeten worden beperkt. In de westerse samenleving komen consumenten steeds verder van de boer af te staan. Sociale media zorgen hierbij in veel gevallen voor een eenzijdig gekleurd beeld. Het belang van subjectieve productkenmerken als dierenwelzijn, milieupact,

landschap en biodiversiteit zal onder andere hierdoor steeds verder toenemen.

Tot slot zijn veranderende culturele tendensen en eetgewoontes in de Westerse wereld van invloed op de vleesveehouderij. Denk hierbij aan het stijgende aantal flexitariërs, veganisten en vegetariërs.

Kansen voor vleesveehouderij

In de huidige hoogconjunctuur en een stijgend besteedbaar inkomen eten consumenten steeds bewuster en kiezen ze voor kwaliteit en een bekende herkomst van vlees. Gesloten kringlopen en onderhoud van natuur en landschap zijn daarom kansen voor de Nederlandse vleesveesector. Verkorte ketens en het zichtbaar maken van de kwaliteit voor de consument is een antwoord op het verbeteren van de positie van de Nederlandse vleesveehouderij. Daarnaast kan multifunctionele landbouw voor veel vleesveehouders een bron van inkomsten zijn.

Rundvlees van eigen bodem heeft op het gebied van dierenwelzijn, voedselveiligheid en duurzaamheid een hoge standaard. Daarnaast sluiten verkorte ketens in combinatie met de kringloopgedachte het onnodig vervoeren van dieren, dierproducten en voedsel uit. Om dit te realiseren zal de sector collectief samen moeten werken aan de verwaarding en promotie van het product. Daarnaast kunnen stappen worden gezet in de algemene balansenbehartiging en professionalisering van de sector.

4- Missie en visie Nederlandse vleesveehouderij

Missie

De missie van de vleesveehouderij is met passie, vakmanschap en zorg voor dier en omgeving Nederland voorzien van veilig en verantwoord rundsvlees. De LTO vakgroep vleesveehouderij richt haar activiteiten op het verwezenlijken van deze missie. De sector moet hierbij via de lijn van LTO Nederland in staat zijn om op professionele wijze voor haar belangen op te komen.

Visie 2025

De Nederlandse vleesveehouderij produceert verantwoord vlees van beste kwaliteit. Als gemene deler, binnen de diversiteit van de sector, springt het imago van het vlees en de verbinding met de consument erboven uit. Imago, kwaliteit en verbinding moeten elkaar in de toekomst nog meer versterken en op die manier zorgen voor een betere marktpositie van het vlees van Nederlandse bodem en rendement voor de vleesveehouder.

Daarnaast moet de waardeverdeling in de keten verbeterd worden, waarbij korte ketens voor een verbeterd perspectief voor de vleesveehouder zullen zorgen. Het rendement op de bedrijfsvoering is immers bepalend voor de toekomst van de sector en de ruimte om sectorale investeringen te kunnen doen en om te professionaliseren.

De vleesveehouderij draagt in hoge mate bij aan biodiversiteit, het behoud van landschappen en onderhoud van de natuur. Daarbij heeft de sector bewezen een goede gesprekspartner te zijn voor stakeholders zoals overheid, terreinbeherende organisaties en andere partijen in de samenleving. De sector is zich terdege bewust van de haar maatschappelijke positie en ziet deze taken als een verantwoording naar de maatschappij om haar *license to produce* te behouden.

Limousine koeien

Twee pijlers

Bovenstaande visie van de LTO vakgroep Vleesveehouderij tot het jaar 2025 berust op twee pijlers:

- 1. Herkenbaar en dichtbij**

Bekendheid geven aan onze sector, onze producten promoten en samen met (lokale) markten en de keten werken aan een goede opbrengstprijzen en gegarandeerde afzet.

- 2. Verantwoord**

De basis is een betrouwbaar product uit een houderij die professioneel werkt en duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid hoog in het vaandel heeft staan.

5- Strategische agenda

De twee pijlers zijn door de vakgroep Vleesveehouderij vertaald naar een strategische agenda.

Agenda: herkenbaar en dichtbij

- *Verbeteren van imago en bekendheid*
Onbekend maakt onbemind. Dat geldt zeker voor de vleesveehouderij. Samen met partijen in de vleesveeketen gaan we op zoek naar middelen om de afzet van in Nederland geboren, gemest, geslacht en verwerkt vlees te vergroten.
- *Ondersteunen van vleesveehouders in het realiseren van een korte keten*
Het succes van de vleesveehouderij schuilt in het realiseren van korte (lokale) ketens. Door een dialoog in de keten te organiseren en het faciliteren van strategische samenwerkingen, bieden we vleesveehouders een beter toekomstperspectief.
- *Vergroten van verbinding boer en consument*
Een beter toekomstperspectief is alleen mogelijk als onze sector gewaardeerd wordt door burgers, consumenten en maatschappij. Het is daarom belangrijk om continu in dialoog te zijn met maatschappelijke organisaties. De waardering voor onze sector kunnen we versterken door gebruik van sociale media waarin vleesveehouders hun eigen verhaal vertellen.
- *Professionele ketenorganisatie VleesveeNL*
Bestuursleden van de LTO vakgroep Vleesveehouderij werken binnen VleesveeNL samen met de Federatie Vleesveestamboeken, de samenwerkende vleesvee-integraties en Vee&Logistiek Nederland. Met deze professionele ketenorganisatie kan er nog beter gewerkt worden aan een duurzame vleesveehouderij. De organisatie draagt ook bij aan een sterker en eenduidig geluid.
- *Proactief beleid ontwikkelen*
LTO vakgroep Vleesveehouderij is in staat om proactief beleid te ontwikkelen en proactief te handelen op het gebied van communicatie, woordvoering en lobby. Kennisontwikkeling en innovatie worden in de keten opgepakt.
- *'Hands-on' en flexibel*
In de LTO vakgroep Vleesveehouderij is een 'hands-on' mentaliteit de norm. Deze mentaliteit nemen we ook mee in onze manier van werken binnen de vleesveeketen. Dit betekent dat we proactief en flexibel werken en in staat zijn snel te reageren op actuele kwesties.

- *Omgevingsgericht en in dialoog*

LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij investeert in omgevingsgericht ondernemerschap en vakmanschap en blijft in dialoog met maatschappelijke organisaties. Met deze manier van werken behoudt de Nederlandse vleesveehouderij haar *license to produce*.

Blonde d'Aquitaine koeien

Agenda: verantwoord

- *Realisatie klimaatdoelstellingen*

De agrarische sector heeft een verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen. Vleesveehouders nemen klimaatdoelstellingen in toenemende mate mee in hun bedrijfsplan.

- *Energieneutraal in 2030*

LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij werkt aantoonbaar aan reductie van het energieverbruik.

- *Regionaal en GMO-vrije concepten*

Vleesvee krijgt verantwoord voer waarbij ruwvoer zoveel mogelijk afkomstig is uit de eigen regio. Er wordt binnen de vleesveehouderij in diverse concepten gebruik gemaakt van GMO-vrije producten.

- *Gesloten regionale kringloop*
LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij werkt toe naar gesloten regionale kringlopen. In 2030 zijn deze regionale kringlopen gesloten voor voer en mest.
- *Huisvesting op stro*
Vleesvee zal ook in de toekomst zoveel mogelijk gehouden worden op stro. Stromest is voor de vleesveehouderij en haar afnemers in de plantaardige sectoren in toenemende mate een waardevol product.
- *Reductie voedselverspilling*
LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij ondersteunt de reductie van voedselverspilling en zet maximaal in op het gebruik van restromen uit de voedselindustrie.
- *In harmonie met omgeving*
LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij werkt vanuit zorg voor de omgeving. Vleesvee wordt daarbij gehouden op een locatie die verantwoord is en in een omvang die past in de omgeving.
- *Oog voor innovatie*
LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij ondersteunt onderzoek naar nieuwe stalsystemen met aandacht voor transparantie, dierenwelzijn, dier- en volksgezondheid en milieu.

De visie en strategische agenda worden door de LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij jaarlijks uitgewerkt in een concreet uitvoeringsplan. De vakgroep gaat tijdens de winterbijeenkomsten het gesprek aan met de leden vleesveehouders over de ontwikkelingen in het afgelopen jaar en het uitvoeringsplan voor het volgend jaar.

LTO Nederland vakgroep Vleesveehouderij
juni 2019

Marchigiana koe en haar kalf